

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

_____ доц. Лазаренко Н.І.
« ____ » _____ 2018 р.

ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
з фізичної реабілітації
для вступу на ОС магістра
за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія

Голова фахової атестаційної комісії

С.М. Дмитренко

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Зміст програми	5
Критерії оцінювання відповідей абітурієнтів на фаховому випробуванні для вступу на навчання зі спеціальності «фізична терапія, ерготерапія»	9
Екзаменаційні питання з фізичної реабілітації	11
Література.....	14

ФАХОВЕ ВИПРОБУВАННЯ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з фізичної реабілітації на ОС магістра є перевірка рівня знань і вмінь абітурієнтів. Завданням вступного випробування з фізичної реабілітації є перевірка якості засвоєння абітурієнтами положень, які відображають механізми впливу на фізіологічні процеси в організмі людини засобів фізичної реабілітації, методичних принципів фізичної реабілітації, а також умінь застосовувати теоретичні та методичні положення з фізичної реабілітації у практичній діяльності реабілітолога.

Дана програма призначена для цілеспрямованої підготовки абітурієнтів до вступного випробування з фізичної реабілітації.

Зміст програми для вступних випробувань відповідає вимогам державної атестації фахівців за ОС «бакалавр».

Абітурієнт повинен:

- володіти глибокими конкретними знаннями з найбільш важливих закономірностей фізичної реабілітації;
- володіти засобами фізичної реабілітації, знати особливості впливу цих засобів на функціональний стан людини;
- вміти пов'язувати теоретичну підготовку з практикою фізичної реабілітації.

Зміст відповідей на теоретичні питання повинен бути послідовним, логічним, обґрунтованим, з розкриттям фізіологічного механізму дії засобів фізичної реабілітації на організм. Дотримання таких вимог свідчить про те, що абітурієнт самостійно розкриває конкретний зміст питання білету.

Білету рівноцінні за складністю питань та об'ємом інформації.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Визначення поняття «реабілітація». Реабілітація як функціональне і соціально-трудове відновлення хворих та інвалідів. Аспекти реабілітації.

Мета реабілітації – адаптація до праці на попередньому робочому місці (реадаптація).

Завдання реабілітації – функціональне відновлення, пристосування до повсякденного життя і праці, залучення до трудового процесу, диспансерний огляд за реабілітованими.

Види реабілітації. Завдання медичної реабілітації.

Періоди медичної реабілітації. Лікарняний (стаціонарний) – I етап. Післялікарняний. Поліклінічний (або санаторний) – II етап. Диспансерний – III етап.

Загальна схема системи медичної реабілітації. Фізична реабілітація, як складова медичної реабілітації.

Засоби фізичної реабілітації. Принципи поєднання засобів фізичної реабілітації.

Центри фізичної реабілітації в Україні.

РОЗДІЛ 2. ОСНОВИ ЛІКУВАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ (ЛФК)

Визначення поняття «ЛФК». Короткий нарис розвитку ЛФК. Особливості ЛФК як лікувального засобу.

Значення ЛФК в комплексному лікуванні. Засоби ЛФК та їх характеристика.

Види занять та їх характеристика. Форми застосування ЛФК. Методи застосування фізичних вправ в ЛФК.

Рухові режими. При стаціонарному лікуванні - постільний (суворий, розширений), палатний, вільний. При поліклінічному лікуванні - щадний, щадно-тренувальний, тренувальний.

Методичні принципи ЛФК та їх характеристика. Активність. Свідомість. Регулярність. Довгочасність. Поступовість. Безперервність. Індивідуалізація. Дозування фізичних вправ. Вибір вихідних положень.

Структура занять з ЛФК. Фізіологічна крива. Завдання ЛФК.

РОЗДІЛ 3. ОСНОВИ ГІДРОКІНЕЗОТЕРАПІЇ

Визначення поняття «гідрокінезотерапія». Вплив водного середовища на: ЦНС; серцево-судинну систему; опорно-руховий апарат; вестибулярний апарат.

Особливості роботи м'язів у воді.

Пристосування для проведення гідрокінезотерапії – звичайні басейни, спеціальні ванни, пристосування для застосування локальних ванн.

Гігієнічні вимоги до басейнів і ванн. Допоміжні засоби. Тривалість процедури і курсу лікування.

Протипоказання для застосування гідрокінезотерапії. Показання для застосування гідрокінезотерапії.

Види фізичних вправ, що застосовуються в гідрокінезотерапії – активні і пасивні; без обтяжень і з обтяженнями; з предметами і пристосуваннями і без них; на розтягування; на розслаблення м'язів; дихальні; різновиди ходьби; із застосуванням механотерапевтичних апаратів.

Особливості методики витягування хребта. Купання, плавання, малорухливі ігри у воді. Гігієнічні вимоги. Протипоказання.

РОЗДІЛ 4. ОСНОВИ МЕХАНОТЕРАПІЇ І ПРАЦЕТЕРАПІЇ

Визначення поняття «механотерапія».

Типи механотерапевтичних апаратів. Апарати типу маятника (Крукенберга, Каро). Апарати блокового типу (Тіло). Апарати, що діють за принципом важеля (Цандера).

Показання до механотерапії. Протипоказання до механотерапії.

Поєднання механотерапії з фізіотерапевтичними процедурами (дециметрохвесьлова терапія, УФО, грязеві аплікації, парафіно- і озокеритолікування, хлоридно-натрієві та сірководневі ванни) і гідрокінезотерапією.

Механотерапевтичні тренажери загальної дії. Показання до застосування тренажерів. Протипоказання до застосування тренажерів.

Визначення поняття «працетерапія». Засоби працетерапії. Фізіологічне значення працетерапії. Показання до застосування працетерапії. Протипоказання. Види працетерапії і їх мета.

РОЗДІЛ 5. ОСНОВИ ЛІКУВАЛЬНОГО МАСАЖУ

Поняття про масаж. Відомості про розвиток масажу, як лікувального і реабілітаційного засобу. Системи масажу. Види масажу.

Механізм дії масажу на організм людини. Нервово-рефлекторний вплив. Гуморальний вплив. Механічний вплив.

Вплив масажу на: центральну нервову систему; шкіру; м'язи, сухожилля, суглоби; серцево-судинну й лімфатичну системи; дихання; кровотворну функцію; обмін речовин; травлення; виділення.

Гігієнічні основи масажу.

Протипоказання до застосування масажу; Методичні основи масажу. Схема загального масажу. Лікувальний масаж. Прийоми масажу. Особливості масажу при: ішемічній хворобі серця; гіпертонічній хворобі; гострому інфаркті міокарду; нейроциркуляторній дистонії; захворюванні

артерій і вен нижніх кінцівок; бронхіальній астмі та емфіземі легень; невриті лицьового та трійчастого нервів.

РОЗДІЛ 6. ОСНОВИ ФІЗІОТЕРАПІЇ

Поняття про фізіотерапію. Основи фізіотерапії. Загальні завдання фізіотерапії.

Вплив фізіотерапевтичних факторів на організм.

Методи фізіотерапії:

- методи, засновані на використанні постійного струму низької напруги (гальванізація, медикаментозний електрофорез);
- методи, засновані на використанні імпульсних струмів (електросон, діадінамотерапія, інтерференція, електростимуляція);
- методи, засновані на використанні струмів високої частоти (дарсонвалізація);
- методи, засновані на використанні електричного поля (магнітотерапія, електричне поле ультрависокої частоти - УВЧ);
- методи, засновані на використанні механічних коливань (вібротерапія, ультразвукова терапія, світлолікування);
- водо- і теплолікування (грязелікування), баротерапія.

РОЗДІЛ 7. ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ РІЗНИХ СИСТЕМ ОРГАНІЗМУ

Фізична реабілітація при: гіпертонічній хворобі; ішемічній хворобі серця; бронхіальній астмі та емфіземі легень; пневмонії; плевриті; гастритах і виразковій хворобі шлунка; ожирінні; цукровому діабеті; остеохондрозі шийного відділу хребта; остеохондрозі грудного відділу хребта; остеохондрозі поперекового відділу хребта; сколіозі; плоскостопості; короткозорості.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ВІДПОВІДЕЙ АБІТУРІЄНТІВ НА ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ ДЛЯ
ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ**

У відповідності до Закону України «Про освіту» і Державної національної програми «Освіта» основним завданням вищої школи країни є забезпечення фундаментальної наукової, загальнокультурної, практичної підготовки фахівців, які визначатимуть темпи та рівень науково-технічного прогресу, сприятимуть утвердженню гуманістичних ідеалів, норм людського співжиття, формуванню інтелектуального потенціалу нації.

Нині важливого значення набуває якісна оцінка знань абітурієнтів, яка має відображати дійсний рівень підготовки вступників до магістратури.

Атестаційною комісією встановлено такі критерії оцінки знань і умінь абітурієнтів з фізичної реабілітації на вступних випробуваннях:

90-100 балів виставляється тим абітурієнтам, які на основі принципу об'єктивності, у повній відповідності з програмою продемонстрували на екзамені бездоганні відповіді на всі поставлені питання. При цьому абітурієнт дає змістовні відповіді на додаткові і видозмінені питання. Така оцінка знань передбачає точність викладу матеріалу, високу культуру мовлення, вільне володіння термінами, вміння застосовувати знання принципів та законів на практиці. Абітурієнт повинен мати також загальний високий рівень грамотності, високу ерудицію і логічне мислення.

75-89 балів виставляється абітурієнту, який грамотно викладає програмний матеріал, не допускає істотних помилок у відповідях на питання, вільно оперує матеріалом з курсу фізичної реабілітації, обізнаний з науковою літературою. Різниця з оцінкою в 90-100 балів полягає у тому, що знання абітурієнта певною мірою звужені, немає достатньої самостійної

аргументації і доказів. Можливі й окремі несуттєві помилки, які у процесі бесіди абітурієнт самостійно виправляє. Культура мови повинна бути високою.

60-74 балів ставиться за недостатньо якісні знання всієї програми курсу фізичної реабілітації. Абітурієнт виявляє розуміння основних принципів застосування засобів фізичної реабілітації при різних нозологічних формах, проте проявляє мінімальну самостійність при викладенні матеріалу. Питання, на які дає відповіді, знає поверхнево, висновки робить невпевнено. Поверхнево ознайомлений з літературними джерелами з фізичної реабілітації, має обмежені знання фактичного матеріалу, допускає суттєві неточності, порушує послідовність у викладенні матеріалу. Культура мови є мінімально достатньою.

Менше 60 балів виставляється абітурієнту, який не засвоїв значної частини програмного матеріалу, допускає істотні помилки під час відповіді на питання або не дає їх зовсім. Не може відповісти на додаткові запитання.

**ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ
З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ**

1. Реабілітація. Види реабілітації. Реабілітація як функціональне і соціально-трудове відновлення хворих та інвалідів.
2. Превентивна реабілітація.
3. Поняття про соціальну реабілітацію.
4. Засоби фізичної реабілітації. Їх характеристика.
5. Правила поєднання засобів фізичної реабілітації.
6. Мета, завдання, об'єкт та предмет вивчення фізичної реабілітації. Взаємозв'язок фізичної реабілітації з іншими навчальними дисциплінами.
7. Особливості фізичної реабілітації як лікувального засобу.
8. Методичні принципи застосування засобів фізичної реабілітації, їх обґрунтування.
9. Періоди та етапи фізичної реабілітації.
10. Поняття про ЛФК. Характеристика ЛФК як лікувального засобу.
11. Форми застосування ЛФК та їх характеристика.
12. Рухові режими хворих у післялікарняний період та їх характеристика.
13. Критерії дозування фізичних навантажень у лікувальній фізичній культурі. Фізіологічна крива і моторна щільність занять.
14. Вплив фізіотерапевтичних чинників на організм.
15. Фізіотерапевтичні методи, засновані на використанні імпульсивних струмів. Їх характеристика.
16. Фізіотерапевтичні методи з використанням струмів високої частоти та електричного поля, їх характеристика.
17. Методи водолікування. Їх характеристика. Показання до застосування.
18. Поняття про механотерапію. Типи механотерапевтичних апаратів та їх характеристика. Показання і протипоказання до застосування механотерапії.
19. Поняття про душ як засіб водолікування. Види душів. Їх характеристика. Показання, протипоказання до застосування.
20. Поняття про ванну як засіб водолікування. Види ванн. Їх характеристика. Показання. Протипоказання до застосування.
21. Загальна характеристика масажу, як засобу фізичної реабілітації. Короткий історичний нарис про розвиток масажу.
22. Прийоми масажу, їх характеристика. Критерії дозування масажних прийомів. Абсолютні протипоказання до застосування масажу.
23. Методичні основи масажу і їх обґрунтування. Схеми масажу.
24. Суб'єктивні та об'єктивні методи дозування фізичних навантажень. Види контролю за реакцією організму.

25. Поняття про травму і травматичну хворобу. Можливі ускладнення при травмах опорно-рухового апарату.
26. Особливості фізичної реабілітації при різних видах переломів трубчастих кісток.
27. Види ушкодження суглобів. Фізична реабілітація при ушкодженнях суглобів.
28. Остеохондроз хребта. Симптоми. Етіологія. Патогенез. Методика комплексної реабілітації хворих при остеохондрозі.
29. Особливості методики фізичної реабілітації при остеохондрозі шийного відділу хребта.
30. Особливості методики фізичної реабілітації при остеохондрозі грудного відділу хребта.
31. Особливості методики фізичної реабілітації при остеохондрозі поперекового відділу хребта.
32. Постава. Фактори, що впливають на поставу. Причини і види порушення постави. Наслідки порушення постави.
33. Сколіоз. Класифікація сколіозів. Особливості фізичної реабілітації при I, II і III степенях сколіозу у дітей.
34. Плоскостопість. Причини плоскостопості. Фізична реабілітація при плоскостопості у дітей.
35. Причини виникнення захворювань серцево-судинної системи. Механізм впливу засобів ЛФК на функцію серцево-судинної системи.
36. Гіпертонічна хвороба. Симптоми. Етіологія. Патогенез. Фізична реабілітація.
37. Ішемічна хвороба серця. Симптоми. Етіологія. Патогенез. Фізична реабілітація.
38. Інфаркт міокарда. Симптоми. Етіологія, патогенез. Особливості фізичної реабілітації на різних етапах захворювання.
39. Нейроциркуляторна дистонія. Симптоми. Етіологія. Патогенез. Форми перебігу хвороби. Фізична реабілітація.
40. Захворювання артерій і вен нижніх кінцівок. Симптоми. Етіологія. Патогенез. Фізична реабілітація.
41. Вроджені та набуті вади серця. Фізична реабілітація.
42. Типи дихання людини. Вплив пози тіла на тип дихання. Вплив фізичних навантажень на дихання. Дихальна недостатність.
43. Бронхіальна астма та емфізема легень. Симптоми. Етіологія. Патогенез. Фізична реабілітація.
44. Бронхіти. Бронхоектатична хвороба. Симптоми. Етіологія. Патогенез. Фізична реабілітація.
45. Гостра і хронічна пневмонії. Симптоми. Етіологія. Патогенез. Фізична реабілітація.
46. Плеврит. Симптоми. Етіологія. Патогенез. Фізична реабілітація.
47. Гострі та хронічні гастрити. Симптоми. Етіологія. Патогенез. Фізична реабілітація при хронічному гастриті.

48. Виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки. Симптоми. Етіологія. Патогенез. Комплексні реабілітаційні заходи при виразковій хворобі.
49. Ожиріння. Форми і степені ожиріння. Наслідки. Засоби профілактики.
50. Цукровий діабет. Симптоми. Форми цукрового діабету. Етіологія. Патогенез. Фізична реабілітація.
51. Особливості фізичної реабілітації при оперативних втручаннях на серці в до- і післяопераційний періоди.
52. Фізична реабілітація дітей з ожирінням.
53. Артрити. Артрози. Етіологія. Патогенез. Особливості фізичної реабілітації при захворюваннях суглобів.
54. Короткозорість. Етіологія. Патогенез. Фізична реабілітація дітей з короткозорістю.
55. Характеристика механотерапевтичних апаратів локальної дії.
56. Показання і протипоказання до застосування механотерапевтичних тренажерів загальної дії.
57. Показання і протипоказання до застосування гідрокінезотерапії.
58. Пристосування і допоміжні засоби при гідрокінезотерапії.
59. Особливості методів витягування хребта у басейні та ванні.
60. Режими рухів хворих і їх характеристика.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Епифанов В. А. Лечебная физкультура и врачебный контроль : [Учебник для вузов] / В. А. Епифанов, Г. Л. Апанасенко. – М. : Медицина, 1990. – 368 с.
2. Мухін В. М. Фізична реабілітація : [Підручник] / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2000. – 424 с.
3. Попов С. Н. Физическая реабилитация : [Учебник для вузов] / С. Н. Попов. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2005. – 605 с.
4. Порада А.М. Основи фізичної реабілітації / Порада А.М., Солодовник Ю.В., Прокопчук Н.Є. – Київ, Медицина, 2008. – 246 с.
5. Язловецький В. С. Основи фізичної реабілітації : [Учебник для вузов] / В. С. Язловецький, Г. Е. Верич, В. М. Мухін. – Кіровоград, 2004. – 328 с.

Додаткова:

1. Дубровский В. И. Лечебная физическая культура : [Учебник для студентов вузов] / В. И. Дубровский. – М.: Гуманит. изд. Центр Владос, 1998. – 608 с.
2. Дубровский В. И. Спортивная медицина : [Учебник для студентов вузов] / В. И. Дубровский. – М. : Гуманит. изд. Центр Владос, 2002. – 512 с.
3. Гордон Н. Ф. Диабет и двигательная активность : [Навчальний посібник] / Н. Ф. Гордон. – К. : Олімпійська література, 1999. – 144 с.
4. Гордон Н.Ф. Заболевания органов дыхания и двигательная активность : [Навчальний посібник] / Н. Ф. Гордон. – К. : Олімпійська література, 1999. – 128 с.
5. Неттер Ф. Атлас анатомії людини /Френк Неттер; / за ред. проф. Ю.Б. Чайковського. – Львів: Наутілус, 2004. – 592 с.
6. Окамото Гері Основи фізичної реабілітації : [Навчальний посібник] / Окамото Гері. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2002. – 325 с.
7. Панасюк Е. М. Загальна фізіотерапія і курортологія : [Навчальний посібник] / Е. М. Панасюк, Я. М. Федорів, В. М. Могилевський. – Львів: Світ, 1990. – 136 с.
8. Попов С. Н. Физическая реабилитация : [Учебник для вузов] / С. Н. Попов. Изд. 4-е. – Ростов н/Д: Феникс, 2006. – 608 с.
9. Физиотерапия / Под ред. М. Вейсса, А. Зембатового. – М.: Медицина, 1986.

Голова фахової атестаційної комісії

доц. Дмитренко С.М.

Зав. кафедри

проф. Фурман Ю.М.